EUS Ikonen Susanna(VM) 20.11.2018

Asia
Ylimääräinen euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

Kokous
19.11.2018

Euroryhmän kokouksessa 19.11.2018 käsiteltiin EMU:n syventämiseen liittyviä asioita valmistauduttaessa joulukuun eurohuippukokoukseen. Valmistelua kokonaisuudesta jatketaan työryhmätasolla ja seuraavan kerran valtiovarainministerit keskustelevat siitä 3.12. euroryhmässä.

Osana pankkiunionin viimeistelyä keskusteltiin riskien vähentämisestä ja siihen liittyvistä indikaattoreista sekä maksuvalmiusrahoituksesta pankkien kriisinratkaisussa. Pankkisektorin riskien vähentämisessä on edistytty, mutta edelleen on tehtävä töitä niiden vähentämiseksi. Maksuvalmiusrahoituksen osalta teknistä työtä jatketaan vuoden 2019 alkupuolella.

Euroryhmä käsitteli Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämiseen liittyen yhteisen varautumisjärjestelyn (common backstop) mahdollista aikaistettua käyttöönottoa, EVM:n yhteistyötä komission kanssa ja velkakestävyyskysymyksiä. Niiden valmistelua jatketaan kesäkuun eurohuippukokouksen linjausten mukaisesti.

Lisäksi asialistalla oli välineet euroalueen vakauden ja lähentymisen edistämiseksi. Toivotettiin tervetulleeksi Ranskan ja Saksan tekemä ehdotus euroalueen budjetista. Ehdotus vaatii lisäanalysointia ja tulee olemaan esillä tulevissa kokouksissa yhtenä lisäehdotuksena EMU:n syventämiseksi.

1. Pankkiunioni

a) Riskien vähentäminen: indikaattorien monitorointi ja tilannekatsaus

Euroryhmässä keskusteltiin osana pankkiunionin viimeistelyä riskien vähentämisestä ja siihen liittyvistä indikaattoreista ja niiden seurannasta. Ministerit saivat instituutioilta tilannekatsauksen riskien vähentymisen tilanteeseen. Jäsenmailla on edelleen eri näkemyksiä siitä, mitä indikaattoreita tulisi seurata. Osa jäsenvaltioista ja instituutioista haluaisi rajata indikaattoreiden seuraamista lähinnä tappionsietokykypuskureihin (MREL) ja NPL-tasoihin. Suomi on pitänyt tärkeänä, että seurattava indikaattorien määrä olisi mahdollisimman laaja, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin lopulta kokonaisharkintaan perustuvaa poliittista päätöstä siitä ovatko pankkien riskit vähentyneet. Ministerit saivat myös tietoa laajasta riskiä vähentäviä toimenpiteitä sisältävän pankkisääntelypaketin tilanteesta Euroopan parlamentin kanssa käytävissä trilogi-neuvotteluissa. Sen neuvottelujen loppuunsaattamista pidettiin tärkeänä.

b) Maksuvalmiusrahoitus pankkien kriisinratkaisussa

Ministerit keskustelevat ensimmäistä kertaa kriisihallintoon asetetulle pankille myönnettävästä maksuvalmiusrahoituksesta sekä nykyisten välineiden riittävyydestä sen suhteen. Keskustelua tästä on käyty työryhmätasolla ja Euroopan keskuspankki on myöskin pohtinut mahdollisuutta julkisen Eurooppa-tasoisen takauksen käyttämistä maksuvalmiusrahoituksen myöntämisessä. Suomi totesi haluavansa esittää rakentavia ehdotuksia maksuvalmiusrahoituksen nykykehikon kehittämiseksi. Asia on tekninen, edellyttää teknistä valmistelua eikä sitä tulisi kytkeä joulukuussa hyväksyttäväksi aiottuun EMU:n kehittämisen pakettiin. Euroryhmässä katsottiin, että asia vaatii lisää teknistä työtä alkuvuonna 2019.

3. Euroopan vakausmekanismin kehittäminen

Kokouksessa euroryhmä keskusteli Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämisestä. Keskustelua käytiin yhteisen varautumisjärjestelyn mahdollisesta aikaistetusta toteuttamisesta EVM:stä, EVM:n ja komission yhteistyöstä kriisinhallintakehikkoon kuuluvissa tehtävissä sekä velkakestävyyteen ja velkajärjestelyihin liittyvistä kysymyksistä.

a) Yhteisen varautumisjärjestelyn mahdollinen aikaistettu käyttöönotto

Euroryhmän ja sen alaisen eurotyöryhmän puitteissa on jatkettu varautumisjärjestelyn aiesopimusluonnoksen työstämistä syksyn mittaan eurohuippukokouksen toimeksiannon mukaisesti. Varautumisjärjestelyn käyttöönoton tarkempi aikataulu on edelleen auki ja tässä kokouksessa euroryhmä keskusteli varautumisjärjestelyn mahdollisesta aikaistetusta käyttöönotosta ja siihen liittyen myös IGA-sopimuksen avaamisesta. Euroryhmässä katsottiin, että yhteisen varautumisjärjestelyn valmistelussa on edistytty ja IGA-sopimuksen avaaminen sai myöskin kannatusta. Suomi katsoi, että riskien vähentämisen jälkeen varautumisjärjestelyn aikaistaminen on mahdollista, mutta IGA-sopimuksen avaamista tai siirtymäkauden lyhentämistä ei kannateta. Lisäksi siirtymäkauden lyhentäminen on eri asia kuin käyttöönoton mahdollinen aikaistaminen ja lyhentäminen vaatisi erillisen käsittelyn siihen tarvittavien riskien vähentämisestä pankkisektorilla. Euroryhmässä yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto sai laajaa kannatusta sillä edellytyksellä, että riskejä on ensin vähennetty. Lisäksi IGA-sopimuksen avaaminen pidetään edelleen mukana valmisteluissa, vaikka joillakin jäsenmailla oli sen osalta vahvaa vastustusta. Euroryhmätyöryhmä jatkaa valmistelua osana kokonaispakettia.

b) EVM:n yhteistyö komission kanssa

Kokouksessa jatkettiin aikaisempia keskusteluja Euroopan vakausmekanismin ja komission välisestä työnjaosta ja yhteistyöstä tulevaisuudessa. Keskustelut ovat tähän edenneet hitaasti ja komissio on ollut haluton luopumaan sille kriisin aikana osoitetuista tehtävistä. EVM ja komissio olivat lopulta saaneet sovittua yhteisen näkemyksen tulevasta työnjaosta ja nyt se esiteltiin euroryhmälle. Keskeiset kiistat ovat liittyneet toimivaltakysymyksiin erityisesti velkakestävyyden arvioinnissa, rahoitustukiohjelmien suunnittelussa, jäsenmaiden talouksiin liittyvien riskien tunnistamisessa ja toimenpiteisiin varautumisessa. Suomi piti instituutioiden yhteistä näkemystä hyvänä pohjana jatkokeskusteluille, vaikka se ei sisältänyt kaikkia elementtejä EVM:n roolin vahvistamiseksi, joita oli korostettu esim. 10 maan yhteislausumassa EVM:n kehittämisestä. Instituutioiden yhteisnäkemyksen ulkopuolelle jäävät asiat tulisi sisällyttää EVM-sopimukseen sen muutoksen yhteydessä. EVM-sopimukseen tulee sisällyttää keskeinen periaate, että EVM voi antaa rahoitustukea ainoastaan maalle, jonka takaisinmaksukyky on ensin varmistettu. Euroryhmä katsoi instituutioiden yhteisen näkemyksen olevan hyvä lähtökohta jatkotyölle.

c) velkakestävyyskysymykset

Velkakestävyyteen ja velkajärjestelyihin liittyen euroryhmä keskusteli euromaiden joukkovelkakirjojen yhteistoimintalausekkeiden (Collective Action Clauses, CAC) vahvistamisesta sekä EVM:n roolista euromaiden mahdollisten velkajärjestelyjen yhteydessä. Osa jäsenmaista ei edelleenkään pitänyt nykyisen EVM-sopimuksen muodostaman kehikon muuttamista tarpeellisena liittyen mahdolliseen velkajärjestelyyn tai katsoi, että minkäänlainen automatiikka velkajärjestelyn osalta ei ole hyväksyttävissä.

Velkajärjestelyjen toteutuksen kannalta keskeistä on velkakirjojen ehtoihin sisällyttävien yhteistoimintalausekkeiden kehittäminen. Esillä on ollut vuoden 2013 alusta valtionvelkakirjoihin sisällytettyjen yhteistoimintalausekkeiden vahvistaminen siten, että uudet lausekkeet mahdollistaisivat ns. holdout-ongelman ratkaisemisen eli spekulatiivisen tuottojen hakemisen estämällä velkajärjestelyn toteuttamisen. Niiden vahvistaminen sai mailta laajasti tukea, mutta osa maista epäili niiden aiheuttavan markkinareaktioita. Niiden pienentämiseksi mm. Suomi on valmis riittävän pitkiin siirtymäaikoihin. Rahoitusmarkkinoiden tehokkaan ja sujuvan toiminnan kannalta velkajärjestelykehikon tulisi olla ennustettava ja läpinäkyvä. Vahvennetut yhteistoimintalausekkeet edistäisivät tätä tavoitetta. Lisäksi keskusteltavana oli EVM:n rooli liittyen velkajärjestelyihin. Todettiin, että molemmilla asioilla on laaja tuki ja valmistelua jatketaan työryhmätasolla ennen seuraavaa joulukuun euroryhmää.

3. Instrumentit vakauden ja lähentymisen lisäämiseksi

Euroryhmä keskusteli myös fiskaalikapasiteetista. Komission Euroopan investointien vakautusjärjestelyn (EISF) lisäksi keskusteluissa on tähän mennessä ollut esillä Mesebergin deklaraaatiossa mainitut euroalueen budjetti ja työttömyysvakuutusrahasto. Ranska ja Saksa tekivät yhteisen esityksensä euroalueen budjetista juuri ennen euroryhmän kokousta. Ehdotuksen mukaan euroalueen budjetti edistäisi kilpailukykyä, lähentymistä ja vakautta euroalueella kun sen kautta osa-rahoitettaisiin julkisia menoja kuten investointeja innovaatioihin, T&K:hon ja inhimilliseen pääomaan. Lisäksi sen kautta voitaisiin tukea investointeja silloin kun kansallisiin budjetteihin kohdistuisi paineita.

Suomi on suhtautunut myönteisesti monivuotisen rahoituskehyksen ja EU-budjetin kehittämiseen siten, että euroalueen mahdolliset erityistarpeet tulisivat paremmin huomioiduksi. Paremmin kohdistettu, jäsenmaiden lähentymistä edistävä ja määrältään maltillinen sekä selkeästi rajattu rahoitus euroalueen erityistarpeisiin voi olla joissakin tilanteissa hyödyllistä. Suomi katsoi, että Ranskan ja Saksan ehdotusta tulee analysoida lisää. Jos eurobudjetin rahoitus tapahtuisi ehdotuksen mukaisesti hallitustenvälisellä sopimuksella, tulisi siihen osallistumisen lähtökohtaisesti olla vapaaehtoista.

Euroryhmä toivotti tervetulleeksi Ranskan ja Saksan tekemän ehdotuksen. Katsottiin, että ehdotus vaatii lisäanalysointia ja tulee olemaan esillä tulevissa kokouksissa yhtenä lisäehdotuksena EMU:n syventämiseksi.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Petteri Orpo, AVS Tuomas Saarenheimo (VM)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	ECOFIN, Euroopan keskuspankki, Euroryhmä, talous- ja rahapolitiikka, rahoitusmarkkinat
Hoitaa	**VM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, RVV, SM, STM, TEM, UM, VNK, VTV, YM